

Rintamaveteraaniain neuvottelukunnan asettaminen uudelle toimikaudelle

Nykytilanne

Rintamaveteraaniain neuvottelukunnasta annetun valtioneuvoston päätöksen (681/1979) mukaan sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimii rintamaveteraaniain neuvottelukunta (Rine). Sen tarkoituksena on rintamaveteraanien elinolosuhteiden kehittäminen. Valtioneuvoston 1.11.2018 lukien asettaman neuvottelukunnan toimikausi päättyi 31.10.2021.

Kolmivuotiskausiksi asetettu valtakunnallinen neuvottelukunta on toiminut vuodesta 1979 lähtien. Keskeisenä tehtävänä on ollut toimia veteraanipoliittisten asioiden, erityisesti veteraanien sosiaaliturvaan liittyvien määrärahakysymysten osalta koordinoivana elimenä veteraanijärjestöjen, puolueiden ja viranomaisten välillä. Neuvottelukunnan tehtävänä on käsitellä rintamasotilastunnusten ja vastaavien tunnusten omaavien henkilöiden etuuksiin liittyviä kysymyksiä ja tehdä niitä koskevia aloitteita. Veteraaniperinnettä koskevat asiat eivät kuulu neuvottelukunnan toimialaan.

Neuvottelukunnan tehtävät on hoidettu sivutoimisesti. Neuvottelukunnan kokoonpanosta on säädetty valtioneuvoston päätöksen 3 §:ssä. Neuvottelukuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja sekä 13 jäsentä. Kokouksia on ollut vuosittain kaksi tai kolme. Valmisteluelimenä on toiminut valmistelujaosto, jonka jäseninä ovat veteraanijärjestöjen toiminnanjohtajat sekä virkamiesedustus.

Neuvottelukunnan uudelleen asettaminen

Rintamaveteraanien lukumäärän arvioidaan olevan vuoden 2024 lopussa enää noin 1 550. Rintamaveteraanien keski-ikä on jo 96 vuotta. Vuoden 2021 lopussa elossa olevien rintamaveteraanien lukumäärän arvioidaan olevan noin 4 300, joista sotainvalideja noin 400. (Luvut ovat Kelan STM:lle toimittamista tilastoista rintamalisänsaajista sekä Valtiokonttorin tilastoista sotainvalideista, jotka sisältyvät rintamalisän saajia koskeviin Kelan ennustelukuihin.)

Valtakunnallisia veteraanijärjestöjä ovat Sotainvalidien Veljesliitto, Suomen Sotaveteraaniliitto ja Rintamaveteraaniliitto. Järjestöjen yhteistoimintaelimenä toimii Suomen Veteraaniliittojen Valtuuskunta (VEVA).

Nimeämispyynnöt neuvottelukunnan jäseniksi lähetettiin veteraanijärjestöille, sosiaali- ja terveysministeriöön, valtiovarainministeriöön, Kaatuneitten Omaisten Liittoon, Suomen Kuntaliittoon, Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle, Valtiokonttoriin sekä seuraaville rekisteröidyille puolueille: Suomen Keskusta r.p., Kansallinen Kokoomus r.p., Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue r.p., Perussuomalaiset r.p., Vihreä Liitto r.p., Vasemmistoliitto r.p., Suomen ruotsalainen kansanpuolue r.p., Suomen Kristillisdemokraatit r.p ja Liike Nyt r.p. Suomen Veteraaniliittojen Valtuuskunta VEVA on sopinut, etteivät he ehdota omaa jäsentä tulevalle Rinen kaudelle, vaan veteraanijärjestöt edustavat myös VeVaa. Liike Nyt r.p. ei toimittanut jäsenehdotusta. Neuvottelukunnan viime toimikaudella sen puheenjohtajana toimi Sakari Honkamaa, jota veteraanijärjestöt esittivät tehtävään. Honkamaan ehdotetaan jatkavan neuvottelukunnan puheenjohtajana.

Veteraanasioilla on edelleen poliittinen painoarvo. Eduskunta on ollut aktiivinen veteraanasioissa ja tehnyt kirjallisia kysymyksiä ja aloitteita. Veteraanasioihin liittyy valmistelu- ja yhteistyötarpeita. Neuvottelukunta on osoittautunut toimivaksi foorumiksi keskeisten tahojen välillä.

Veteraanipolitiikka sulautuu vähitellen yleiseen vanhuspolitiikkaan. Neuvottelukunnan tehtävät ja mukana olevat tahot tulee säilyttää sellaisina, kuten niistä on päätetty aiemmissa valtioneuvoston päätöksissä. Neuvottelukunnan aiemmillä toimikausilla on päädytty ratkaisuun, jossa osa jäsenistä on pysyvinä asiantuntijajäseninä. Ehdotetulla toimikaudella pysyviä asiantuntijajäseniä ovat Kuntaliitto ja Kaatuneitten Omaisten Liitto ry.

Ehdotettu neuvottelukunnan kokoonpano täyttää naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:n vaatimukset.

Neuvottelukunta sijoitetaan hallinnollisesti sosiaali- ja terveysministeriön Yhteisöt ja toimintakyky - osastolle. Veteraanasiat kuuluvat sekä sosiaali- ja terveysministerin että perhe- ja peruspalveluministerin toimialueille.

Toimikautensa päättänyt Rine keskusteli siitä, voisiko Valtiokonttorin sotilasvamma- ja veteraanasioiden ryhmä (SOVE) korvata Rine:n jatkossa. Valtiokonttorin kansalaispalvelut-toimiala hoitaa sotainvalidien korvauksia ja rintamaveteraanien kuntapalveluita. Valtiokonttori kutsuu koolle osana sidosryhmätoimintaansa sotilasvamma- ja veteraanasioiden ryhmän (SOVE) noin kaksi kertaa vuodessa. Ryhmän tarkoitus on keskustella ajankohtaisista rintamaveteraanasioista ja tuoda esiin eri toimijoiden näkökulmia. Rine:ssä ja SOVE - ryhmässä on sekä käsiteltävissä asioissa että jäsenissä päällekkäisyyksiä.

Käydyn keskustelun perusteella päädyttiin kuitenkin esittämään, että Rintamaveteraanasiaien neuvottelukunta asetetaan uudelle kaudelle.

Esitys

STM esittää, että valtakunnallinen Rintamaveteraanasiaien neuvottelukunta asetetaan toimikaudeksi 1.1.2022 – 31.12.2024.